Published and distributed under permit (No. 761), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office at Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXX. Число 163. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 17. липня, 1922.

VOL. XXX. No. 163. Jersey City, N. J., Monday, July 17, 1922. THREE CENTS

ЧУТКИ З ШИКАГО ДОНОСЯТЬ ПРО ПОРОЗУМІННЯ І ЗАПОВІДЬ СКОРОГО ЗАКІНЧЕННЯ ЗЕЛІЗНИЧОГО СТРАЙКУ

ШИКАГО, ІЛЛ., 14. липня. — В кругах зелізничих юній і власників зелізниць ходили нині чутки, що пополудні прийшло до порозуміння на конференції в готелі Ла Сал між представниками зелізниць і зелізничих юній під проводом голови Зелізничої Робітничої Ради Злучених Держав, Гупера.

На основі того порозуміння 400,000 страйкуючих шапменів мало би до 24 годин вернутись до праці зелізничий страйк був би скінчений.

КАЖУТЬ, ЩО ПРЕЗИДЕНТ ГАРДІНГ ГОТОВИЙ ВЗЯТИ ЗЕЛІЗНИЦІ І КОПАЛЬНІ ПІД ДЕРЖАВНУ УПРАВУ

ВАШИНГТОН, Д. К., 14. липня. — Нині появились у Вашингтоні вісти, які походять з Білого Дому, які доносять, що президент Гардінг рішився у випадку конечної потреби взяти під державну управу всі зелізниці і копальні в Злучених Державах і забирати людий до служби на зелізницях і до роботи в копальнях примусово через конскрипцію, наче до війска.

В Білому Домі заявляють, що президент Гардінг вірить, що до такого крайного виступу не прийде, особливо щодо зелізниць, які, як він вірить, скоро покінчать страйк.

Президент вважає, що його обовязком є дбати про добро й охорону народу, і властого він не отягався би ні хвильки від перейму зелізниць і копалень під державну управу, а тільки не хотів би самий рішитись щодо примусового запису робітників.

ЗБІРКА АВТОМОБІЛІВ І ЛІТАКІВ ДЛЯ ПЕРЕВОЗУ ПОЧТИ

ВАШИНГТОН, Д. К., 14. липня. — Міністер почт Ворк далі приготовляє тягарові автомобілі (траки) і літаки, на випадок, колиб страйкові відносини вимагали потреби ужиття їх замісць здержаних зелізниць до перевозу почти.

ЩЕ 90,000 ЗЕЛІЗНИЧНИКІВ ПРИЛУЧИЛОСЬ ДО СТРАЙКУ

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО, 14. липня. — Члени Американської Федерації Зелізничників, яка не є у звязи з Американською Федерацією Праці, рішили прилучитись до зелізничого страйку, в понеділок, 17. с. м., о 9. годині рано.

До сеї юнії належить 90,000 зелізничників.

НЮЙОРСЬКІ ЗЕЛІЗНИЧНИКИ ЗАПОВІДАЮТЬ, ЩО НЕБАРОМ І ТРЕКМЕНИ ПРИЛУЧАТЬСЯ ДО СТРАЙКУ

НЮ ЙОРК, Н. Й., 15. липня. — Провідники тутешніх шапменів заповідають, що небаром прилучаться до страйку і зелізничі шляхові робітники в силі пів міліона осіб.

СПРАВА ВИРІШЕННЯ УГЛЕВОГО СТРАЙКУ

ВАШИНГТОН, Д. К., 13. липня. — Президент Гардінг буде ждати на відповіди власників копалень угля і майнерів до понеділка.

Покищо звісно, що власники копалень не годяться привернути майнерам, хотяйби і тимчасово, платні з 31. цвітня 1922.

Майнерські юнії дадуть відповідь президентови сеї суботи.

АНГЛІЯ ЗАСКОЧИЛА ФРАНЦІЮ У СПРАВІ ВОЄННОГО ДОВГУ АМЕРИЦІ

ВАШИНГТОН, Д. К., 14. липня, — З день приїзду і прийняття у Вашингтоні французької місії, яка прибула сюди обговорити справу французького воєнного довгу Америці, прийшла телеграма з Лондону, що британський міністер скарбу, сер Роберт Горн; заявив в палаті громад, що Велика Британія сплатить Злученим Державам увесь воєнний фонд, який виносить $4,300,000,000.

Се поставило французьку місію в прикре положенє, бо заява Англії немовби диктувала Франції, що і вона має робити.

ПРОЦЕС У МІНГО ПОКІНЧИВСЯ.

ЧАРЛЗТАВН, 13. липня. — Славетний процес углекопів у Мінго повіті, Вестверджінія, покінчився. Прокуратор заявив суддям, що оскарження майнерів не є достаточні, аби він міг на їх основі оскаржити їх о злочинна. Тим чином увільнено около 70 майнерів, увільнено з підозріння о убийства в часі углевого страйку в цьому повіті.

НАЛЕТ КОМАРІВ НА НЮ ЙОРК

НЮ ЙОРК, Н. Й., 13. липня. — Минула середа (12. с. м.) принесла Нью Йоркови кромі спеки ще й хмари комарів.

Се були маленькі комарики, котрі стулившим крильця, перекрались через віконні сітки і загостили до всіх домів в Нью Йорку й околиці в доволі значному числі. Скрізь дались ті непрошені гості господарям в знатте, бо кусали їх усю ніч і так дошкулювали, що не давали спати. Щойно рано потроху зачали зникати, або їх перемолочено за нічний напад.

Комарі збираються особливо біля води. Тому власники домів або комірники повинні дбати, щоб дітом кругом домів не збирано води ані в начинях чи баривках, ані в калабаньох.

ЗНОВА ВЕЛИКА СПЕКА

НЮ ЙОРК, Н. Й., 13. липня. — Нині знова буде тут і скрізь на Сході велика спека. Коло другої години сполудня теплонір вже показував 91 степень фаренгайта.

Щойно буря і злива, яка счинилась коло 3-ої години, принесла прохолоду і полекшу в душній атмосфері.

ПОБИЛИ СТРАЙКОЛОМІВ.

У Гровіл Кал., страйкері напали на зелізничих страйколомів, дали до них около 50 револьверових стрілів, многих побили тяжко, а відтак всіли в автомобілі і лиш засвистало за ними.

По обчисленню страйколомів оказалось, що чотирьох бракує. Догадуються, що се страйкери пірвали їх.

ФАРМИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖАВАХ.

В окремі томі своїх статистичних звідомлень Цензусове Бюро у Вашингтоні опубликувало сього року статистичні дані зібрані „перепісю хліборобства в Злучених Державах" (Цензус оф Агрікулчур фор ді Юнайтед Стейтс), яку в звязку з загальною переписю населення переведено в 1919 і 1920-ім роках. З тої книги вибираємо тут скільки загальних чисел.

Усіх фарм (хліборобських господарів) в Злучених Державах було в 1920-ім році 6,448,348, — мало що більше, лиш о не цілих півтора процент, як підчас передпослідної переписи в 1910-ім році. Фактично число фарм зросло на Заході і на Півдни, та за те зменшилося в індустріяльних східних і північних стейтах, так що на загал в цілій Америці есть приблизно стільки-ж окремих фарм, скільки їх було десять літ тому.

Фармерської землі приросло трохи більше, а саме о вісім процент від 1910-го року. Поясніються той приріст тим, що в гірських стейтах на Заході фармери придбали до своїх господарств богато необробленої землі, здебільша пасовиск, які які попередними роками лежали пусткою. Взагалі на всіх фармах було разом 955,-883.715 акрів землі.

На одну американську фарму припадає пересічно 148 акрів землі, з того 78 обробленої, хліборобської. 12 процент усіх фарм займає меньше як 20 акрів землі, 23 процент від 20 до 49 акрів, 23 процент від 50 до 99 акрів, 23 процент від 100 до 174 акрів, 16 працент від 175 до 499 акрів, 2 процент від 500 до 999 акрів і один процент 1000 акрів або більше.

Вартість всеї фармерської власности (землі, будинків, знарядів, машинерії, інвентара) в Злучених Державах оцінено на 77,924,100,338 долярів. Пересічна вартість одної фарми — 12,084 долярів; з того 10,284 долярів припадає на вартість землі і будинків, 557 долярів на хліборобські знаряди і машини і 1,243 долярів на живий інвентар.

З кождих сто фарм на 61 господарять самі фармери власники, на 38 фармери наємщики, що земля лише орендують, і на одній управитель (менаджер) настановлений власником. Число фармерів наємщиків помало але постійно зростає і, як сказано, в 1920-ім році 38 процент усіх американських фармерів працювало на чужій земли.

З загального числа усіх американських фармерів 4,917,386 або 76 процент було біло шкірих Американців (рождених в Америці), 949.88 або 15 процент людей „кольорові" і 581,-068 або 9 процент білих, рожденх заграницею іміґрантів.

Поміж „кольоровими" хліборобами налічено Нігрів фармерів 925,708, Індіян 16,680, Японців 6,892 і Китайців 609.

Поміж фармерами іміґрантами найбільше Німців — 140,667 Шведів — 60,461, Норвежців — 51,599 і Канадійців 48,668.

ФОРД ПЛАТИТЬ 15% ДИВІДЕНДИ

„Форд Мотор Компани оф Канада" оповіщує що властителі шерів сеї компанії дістануть 20. червня 15% дивіденди готівкою. Капітал Фордової спілки в Канаді виносить 7 міліонів долярів.

НЕ ХОЧУТЬ БІЛЬШЕ ОЩАДНОГО ДНЯ

Президент Гардінг заявив, що практика заводити працю в правительственних департаментах після світлянно-щадничого дня (одна година наперед) покінчиться сього року і вже більше ніколи в історії американського правительства не буде відновлена. Робітники адміністраційних департаментів голосували над проектом, і переголосували, що не хочуть так-званого „дейлайт сейвинг тайм".

ФАРМЕР УБИВ ЖІНКУ СТРАЙКАРА

Фармер Епод Ендслей, з Ревер, недалеко Юніонтавн, Па., арештований за убийство пані Йосифини Лейс, жінки страйкуючого майнера. Вона в товаристві ще інших женщин збирала ожини на його фармі і сей казав їм забратися з фарми. Коли женщини не хотіли сього зробити, він вимірив рушницю і стрілив до них, убивши на місци паню Лейс.

ХОЛЄРА НА УКРАЇНІ.

Як доносять з Харкова, холєра на В. Україні приймає катастрофальні розміри. До дня 7. червня сконстатовано холєру в 274 містах і місточках. Від 1. січня до 1. червня занотовано 17.000 випадків холєри, підчас коли в тім самім періоді минулого року занотовано 400 випадків. Санітарні відносини застрашаючі. В Харкові застрайкували і закрились усі аптики на економічнім підкладі, бо не одержали платні за два місяці.

З ПРИВОДУ КОНСКРИПЦІЇ В ГАЛИЧИНІ.

Дня 16. червня відбудеться перед трибуналом присяжних в Самборі розправа проти Івана Федака, адвокатського кандидата і тов. зі Старого Самбора, за злочин з $ 65-6. неповнений через те, що в вересні минувшого року в старосамбірському повіті обжалувані за розширювання відозви проти конскрипції. Про виспід розправи подамо в свому часі.

БІОҐРАФІЯ ПОСЛА БЕРНАТА.

На днях помер в Будапешті мадярський посол до парляменту Беля Бернат, який 33 роки займав посольський мандат. З його життя подають часописі такі цікаві подробиці: Мав 73 літ, знав кождого зі своїх 12.000 виборців особисто, був гостем на 2.462 весілях, 4.000 разів був хрестним батьком, денно ходячо 40 поверхах за орудками в користь свого округа, писав денно 25 до 30 листів. Кожда громада його виборчого округа іменувала його своїм почесним горожанином.

НАДЗВИЧАЙНИЙ ПОСМЕРТНИЙ ПЛЯКАТ.

Львівська польська часопись „Газета Поранна" з дня 28. червня с. р. пише: „Зі стіни Народного Дому у Львові здерто вчера посмертний пляжат такого змісту: „Марною і подлою смертю згинули для українського народу слідуючі студентки-зрадники: (Тут слідує спис 23 студентів з іхніми адресами. Є це молодці (!), які вступили на університет Яна Казімержа у Львові). Повідомляється про це все українське громадянство в надії, що зготовить їм такий похорон, на який вони заслуговують. Ганьба їм!" Підпис: О. К. Б. Львів. „Як видно — каже „Газета Поранна" — „Український Комітет Бойкоту" знову діле".

МОСКОВСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ НЕ ХОТЯТЬ ПУСТИТИ ЛЕНІНА З РОСІЇ

БЕРЛІН, 14. липня. — Московський большевицький „уряд" веде завзяту боротьбу проти заходів німецьких лікарів, щоби перевезти Миколу Леніна на лічение до німецької санаторії.

Большевики настоюють, аби, Ленін їхан лічитись до Лівадії, на Кримі, де була літня палата царя, або до Кісловодска, на Кавказі.

Телеграми з Москви доносять, що стан здоровля Леніна і дальше є критичний.

КРАЄВИЙ КРАЄВИЙ

КАЛЄНДАР

ТОВАРИСТВА

ПРОСВІТА

У ЛЬВОВІ

на 1922 рік

УРАТОВАНИЙ В АМЕРИЦІ ПЕРЕД КОНФІСКАТОЮ ПОЛЬСЬКОГО УРЯДУ З ВАРШАВИ

Ціна тільки 55 центів з пересилкою.

Замовлення посилайте разом з грішми на адресу:

"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

КАЖУТЬ, ЩО ГАҐСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ МАЄ БУТИ ОСТАТОЧНО РОЗВЯЗАНА АЖ НА ДРУГИЙ ТИЖДЕНЬ

ГАҐА, столиця Голяндії, 14. липня. — Тутешня міжнародня конференція для російських справ ще не замкнена.

На слідуючий тиждень ще бає відбутись одно повне засіданє конференції.

Аліянти хотять на сьому засіданню предложити російській делеґації ультимат і зажадати, щоби дали ще раз ясну відповідь, чи вони можуть змінити своє становище у справі признання російських заграничних довгів і чужинецької приватної власности, чи ні.

Голова большевицької делеґації, Макс Літвінов, заявив, що большевицька делеґація сказала вже все, що мала сказати, та що вона не прийде на засіданє конференції, хиба ся її спеціяльно запросить.

Засіданє конференції на слідуючий тиждень має бути остаточно і на ньому імовірно буде конференція розвязана.

ЗАМАХ АНАРХІСТА НА ПРЕЗИДЕНТА ФРАНЦУСЬКОЇ РЕСПУБЛИКИ

ПАРИЖ, 14. липня. — Коли нині президент французької республіки, Александер Міяран, вертався з величавої паради Дня Бастилії, до палати на Елізійських полях, виконав на нього замах молодий анархіст Ґустав Буве.

Він помилився і замісць вимірити в повозку, якою їхав Міяран, вистріляв три револьверові кулі в автомобіля, яким їхав префект поліції Арман Ноден. Одначе і його кулі не влучили.

Анархіста арештовано і відвезено до вязниці.

Він заявив, що він хотів стріляти до повозки президента, але тільки у воздух. Він, каже, не хотів нікого вбити, але тільки задемонструвати в інтересі пролетаріяту.

Йому ґрозить кара смерти за намірене убийство.

МАЙКЕЛ КОЛЛИНС НА ЧОЛІ ІРЛЯНДСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АРМІЇ

ДАБЛИН, столиця Ірляндії, 13. липня. — Голова тимчасового ірляндського правительства Майкел Коллинс обняв головну команду ірляндської державної армії.

Для зборення республіканських повстанців в південній Ірляндії назначено раду трох, що мають вести воєнні операції. До сеї ради трох належать: Майкел Коллинс, Ричард Малкаґі, міністер краєвої оборони, і Овен О'Даффі, голова ґенерального штабу ірляндської державної армії.

ВОЙЦЕХ КОРФАНТИ НОВИМ ПОЛЬСЬКИМ ПРЕМІЄРОМ

ВАРШАВА, столиця Польщі, 14. липня. — Націоналістична більшість польського „сейму" під проводом вшехполяків іменувала премієром звісного провідника польських повстанців з Горішнього Шлеска, Войцеха Корфантия.

Він має обняти керму польського правительства по Артурі Сліванськім, який уступив 7. с. м.

АБО ПАН ПІЛСУДСЬКИЙ АБО ПАН КОРФАНТИ

ПАРИЖ, 14. липня. — Телеґрама з Варшави до аґенції Гаваса доносить, що „начельнік" Пілсудський повідомив голову польського „сейму" Тромпчинського, що він противиться іменованню Корфантия польським премієром, подаючи притім причини сього свого становища.

Пілсудський заявив, що не хоче, аби уступав Корфантий, але він самий уступить, і тоді нехай Корфантий творить собі свій новий кабінет.

РОЗБИШАЦЬКІ НАПАДИ ПОЛЬСЬКОГО ВІЙСКА НА ЖИДІВ

ВИЛЬНА, столиця Литви, 14. липня. — На місточку Радзин напало 100 озброєних польських їздців. Наїзники загнали Жидів при помочі машинових крісів до синаґоги, де їх тяжко побили й обдерли з одіяння і всього, що мали при собі.

Поляки не пощадили і 80-літніх старців.

Потім напали на дім рабіна; витягли його хорого з постелі, і ограбили його і цілий дім.

Відтак ще напали наїзники на жидівські склепи, які ограбили.

З Радзина втікають перелякані Жиди до Вильна.

ЗАМІТКА. — Радзин — се місто на Підляссю під наїздом Польщі. Вильна, столиця Литви, є також під наїздом Польщі.

ШУКАЮТЬ ЖІНКИ ДЛЯ МОЛОДОГО БОЛҐАРСЬКОГО КОРОЛЯ

СОФІЯ, столиця Болґарії, 14. липня. — Кажуть, що болґарський премієр Стамбуліський просив британського премієра Льойда Джорджа, щоби найшов жінку для болґарського короля Бориса. На се Лойд Джордж мав відповісти, що він ще не найшов жінки для британського престолонаслідника, а болґарський король нехай почекає, бо і так Европа обсмушена з королівських дочок і інших дівчат високих родів.

Один американський кореспондент спитався короля, чи се правда, що він хоче женитись.

На се Борис відповів: „Якщо Вя вірите вістям, які ширять заґранцією, що мій трон не певний, то на ньому тяжко буде втримати двоє".

Тоді кореспондент спитався, чи він хотів би оженитися з Американкою, як се радив Стамбуліський.

Борис на се відповів, що в кождому разі ще яких два роки він не думає про своє вінчанє, бо хоче посвятитись для відбудови краю а не товаришкому і родинному житю.

Вкінці кореспондент спитався, чи він волить гарну жінку, чи практичну.

Король на се сказав, що ґадає що всі Американки гарні,

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents the copy.
One year ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА.
Поодиноке число три центи.
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00
В Джерзи Ситі і загранicею.
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці ..... $ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свобода": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

НА ПОМІЧ УКРАЇНІ.

Перший раз в історії нашого народа наші брати з Великої України кличуть нас, американських Українців, щоби ми прийшли їм на поміч! Це клич голодних братів, яких наші споконвічні вороги засудили на смерть!

Цей голос розпуки мусить усунити на бік всі наші непорозуміння, які царили у нас дотепер. В таку страшну хвилю нам не вільно спорити за жадні релігійні чи партійні переконання. Клич „ратуймо умираючу Україну" повинен бути в нас понад усе.

Не ставмо своїх особистих справ чи інтересів понад смерть мілионів, умираючих людий свого роду!

Не ставмо релігійного переконання понад страшний факт, що матері годуються тілом своїх власних дітий!

Це не сьміє повторятись. Ми всі повинні тепер стати плеєчем в плече і доложити всеї сили, щоби зібрати якнайбільшу поміч голодним на В. Україні!

Ми мусимо подбати, щоби завернути того страшного косаря — смерть і ратувати тих, що ще можна спасти. Тому ті громади, які вже зачали роботу, повинні якнайскорше помічі вислати, а ті, що ще не зачали, повинні сейчас до роботи взятися. Не повинно бути одного Українця, ані одної Українки, щоби не зложили жертви на голодуючих Великої України! Наше жіноцтво в Америці повинно в цій гуманітарній справі пожертвуватись цілим серцем. Повинні збирати жертви на голодуючих, де тільки нагода і передавати комітетам місцевим, щоби ті сейчас вислали на призначене місце.

Сестри! Ратуйте своїх сестер, котрі божеволіють, дивлячися на муки своїх бідних дітий.

Дайте спромогу прийти їм до здоровля, щоби вони самі могли видати осуд на тих, хто спричинив їм ту страшну кривду, щоби вони самі своїм осудом покарали тих злочинців, які довели до того, що вони мусіли живитися тілом кровю своїх власних дітий!

Всі громадяни збирайте жертви і ратуйте конаючих братів і сестер на Великій Україні!

М. Мурашко.

УКРАЇНСЬКИЙ СТУДЕНТСЬКИЙ КОНҐРЕС В ПРАЗІ.

Недавно доносили вісти про заборону українського студентського конгресу в Празі. Одначе останні вісти з кінця червня с. р., які подають подробиці про сей конгрес, заперечували би перші вісти.

Сі подробиці такі:

Наради почались 21. червня 1922 р. Участь беруть дотепер представники студентства західних земель України, в тім і представники студентства Буковини. Союз соціялістичної молоді Східної Галичини має своїх представників. Таксамо є представник Ліги Українських Студентів у Львові. Москвофільська студентська організація свому делеґатови не дала повновласти, так що не бере участи в конгресі. Без соціялістів є зі Східної Галичини 5 студентів, разом з 40 мандатами. Соціялістична молодь Галичини має 5 мандатів, а ЛУС 1, так що студентство Східної Галичини заступлене 46 мандатами.

Українське студентство Чехословаччини заступлене числом 25 студентів, з тільки само мандатами.

Українське студентство Австрії заступлене 7 студентами, з 10 мандатами, в тім заступлене студентство Ґрацу.

Крім сього є делеґати від українського студентства в Югославії і покищо 1 делеґат з Берліна.

Також приїхали делеґати українського студентства з Букарешту.

Буковинське українське студентство заступлене 2 делеґатами з 5 мандатами.

Мають приїхати ще представники українських студентів-емігрантів з Варшави і прочі делеґати з Берліна.

Святочне відчинення конгресу назначено на 28. червня с. р.

До того часу працювали комісії: мандатна, організаційна, економічна і культурно-ідеольоґічна. Послідня має спеціяльні субкомісії: жіночого питання, шкільництва і тілесного вихованя. Проекти і резолюції будуть опрацьовані комісіями, а пленум рішати-ме про кожду квестію зосібна.

20. червня відбувся святочний концерт академічного хору. Концерт стягнув богато гостий. На привитанне делеґатам українського студентства Зах. Зем. України і еміґрації уладило чеське студентство вечір дня 22. червня.

ШУКАЮТЬ ПРИЯТЕЛЯ ПОМІЖ ВОРОГАМИ.

ВІДЕНЬ, 23. червня. — Василь Вишиваний переносить свою діяльність на румунський терен. Румунський уряд дав Вишиваному дозвіл на перебуванне в Румині військової організації, в складі генерала Дельвіґа, отамана Ґулій-Ґуленка, полковника Стефанова і генерала Ботмана. Одержано згоду на формованне військових відділів споміж інтернованих Українців, в таборі „Орадеа Маре".

Румунія має намір, разді війни з большевиками використати сі відділи, яко авангард румунської армії. Серед Українців, що стремлять до дисвободжения від Петлюри, який пробуване під польським впливом, впис до війска Вишиваного має успіх.

ВОНИ І МИ.

II. Галицькі москвофіли знайшли нових приятелів. — „Росіяне" на Поділлю. — „Не земляки й не співплемінники, а чуженці".

(Від спеціяльного кореспондента „Свобода").

Коли в попередній моїй кореспонденції на тему „Ми і вони" було зазначено, які сни сняться білогородському „Новому Времени" що до Східної Галичини — що цей край буде російським генерал-ґубернаторством, що начальником того краю буде граф В. А. Бобринський і т. п., — то по суті справи нічого дивного в цім факті немає. Російські чорносотенці й монархісти залишились самі собою, й коли українська Галичина для них раніше була тільки обектом націоналістично-московських заборчихзазіхань, то тим самим вона для них залишилась і нині. Вони — максималісти. Нема Росії — то нема ніякої, а буде Росія — то мусить бути і з Царогородом, і зі Львовом, і з Порт Артуром.

Кажуть, одначе, що крайности зходяться. Знайшлися також однодумці у московських чорносотенців що до Східної Галичини. І як ви думаєте, хтоб це був? Московські большевики! Коли не віріте, то прочитайте слідуючу замітку:

„В Галицькій Руси.

Дня 15. червня у Львові розпочався зізд представників організацій руських галичан. Організацію ті складаються з тих уроженців Галичини, які вважають себе приналежними до руської національности; вони розкидані по всій Галичині й налітують значну кількість членів, причім порою їм доводиться переходити на нелеґальне становище (!), бо польські власти дуже неприхильно ставляться до їх діяльности й часто їх переслідують.

Руські галичане загалом, за невеликими вийнками, стоять на засаді обєднання з Росією, причім не надають особливого значіння тому чи иншому соціяльно-політичному ладові в Росії. Як каже один з ідеолоґів галицько-руського руху, для них „Росія є дорожча від тимчасових форм її істнування". Реакційні емігрантські ґуртки, які виставляли свого часу на показ свій великодержавний „націоналізм" (?), намагались ґрунтувати на нім, перетягнути руських галичан на шлях антисоветських принципів, але вірне національне чуття галичан не допустило до такого перекручення великих національних питань дрібними партійними інтересами"...

Отже довідуємося з цеї замітки:

1) що істнують дві країни — Галицька Русь і Галичина;

2) що уроженці Галичини, які живуть на Галицькій Руси (чи може навпаки?), хотять приєднатися до Росії, хоч би там панували і совітський лад — і

3) що польські власти переслідують цих дивних „уроженців", так що їм часто доводиться переходити на нелеґальне становище.

Як миритьсяя „нелеґальне становище" з прилюдним скликанем зізду у Львові і хоча-б з таким фактом, як передача Ставропіґії москвофілам — це хай вже собі пояснить, як хоче, автор наведеної замітки. Але тут головна пікантерія полягає в тім, що про замітку надрукував берлінський большевицький офіціоз „Накануне". Вихо-дить, що для цього офіціозу й для тих, що стоять за ним, нема Східної Галичини, як окремого краю, нема там Українців, нема там боротьби за самостійну державність, нема змагань до обєднання в межех Соборної Україні. Є тільки „Галицька Русь", є „уроженці Галичини, які вважають себе приналежними до руської національности" й є навіть мораль, яку ми приберегли на самий кінець:

„Галицька точка погляду могла-б послужити навчаючим прикладом для багатьох „патріотів"...

Яка-ж кваліфікативна різниця між „Новим Временем" і „Накануне", між Москалями правими й лівими, чорними й червоними? Ніякої. Тим снятьсяя сни, в яких Галичина має бути нероздількою частиною Росії царської, а ці хвалять і підтримують галицьких москвофілів за їх бажанне приєднати Галичину до Росії, „хоча-б і совітської". Хто знає, може для повної подібности червона Москва ще пішле галицьким москвофілам з пару мішків совітських рублів, як свого часу їм посилав „на бідність" чорний Петербурґ. Мн-б навіть не здивувались, коли-б тодуди, що „кормленіе" вже почалося...

Той самий большевицький офіціоз зробив ще один винахід, також дуже характеристичний для оцінки московських симпатій до українського народу. Винахід цей полягає в тім, що в місцевостях Поділля, які перейшли під польську владу, живуть „росіяне". І як живуть: цілими масами! Ось послухайте:

„Як повернути місцевости, населені непріємною „національною меншістю", в місцевости зпоконвічної осілости корінної польської людности. Польські шовіністи мали для цього багато метод, починаючи від жидівських погромів і кінчаючи масовим виселенням руських інтеліґентів. Але до такої простоти, до якої дійшла в своїм польонізаторстві польська адміністрація на Поділлю, ще здається, нехто не додумався.

Метода дійсно чудова. Одного прегарного дня всім мешканцям даного повітового міста, місточка чи села видбираються паспорти „для перевірки". Як це й належиться в цивілізованій державі, поліція затримує документи недовго, а саме на стільки часу, скільки потрібно, щоб... виготовити нові паспорти, в яких скрізь замість „православний" стоїть „католик", замість „Іван" — „Ян", замість „Голієнко" — „Голієньский" і т. п. Так кількома росчерками пера повертаються Росіян у Поляків".

Метода справді дуже паскудна. Але-ж яких таких „Росіян" знайшло „Накануне" на Поділлю? Голієнко — Росіянин? Та ще-ж така самісінька метода, як польська, тільки з иншого кінця! Поляки „кількома росчерками пера" повертають Українців у Поляків, а „Накануне" кількома розчерками пера робить подільських Українців Росіянами. Так виглядає в цій ері большевицьке заступництво за поневолених і покривджених, а як воно виглядає на практиці — про те свідчать міліони винищеної вогнем, мечем і голодом української людности.

Коли таких прикладів московської безсоромности маємо багато, коли почнуване здавалось, що від цієї безсоромности вже нема ніякого порятунку бо вона залле своїми брудними хвилями цілий світ, — тоді з особливою втіхою відпочиває наболіла душа на проявах національної свідомости з боку представників тих народів, що ніби мають служити гноєм для удобрення великої Росії — байдуже, чорної чи червоної. Такий доказ дали цими днями грузинські студенти в Берліні, запрошені до співпраці в „обєднанім студентськім комітеті допомоги голодуючим". Треба сказати, що цей „обєднаний" комітет є комітетом виключно російським, і коли які національні студентські ґуртки й беруть у нім участь, то ціною зречення від власних національних інтересів. Тому грузинські студенти на перші запросини зовсім не відповіли нічого, а на другі запросини відповіли таким листом:

„Комітет грузинського студентського союзу з великим здивованнем одержав ваші другі запросини до участи в допомозі голодуючим у Росії.

На жаль, виходячи з перечислених далі поважних причин і засадничих міркувань, ми мусимо вам дати категорично відмовну відповідь.

1) Як ви мусите знати, ми маємо честь і втіху належати до грузинської нації та до грузинської держави, а тому ні в якім разі не являємося ані вашими земляками, ані співплемінниками. Ми в відношенню до вас уважаємо себе чуженцями, безпосередно не заінтересованими в цій загалом дуже гуманній справі.

2) Наші молоді сили насамперед належать нашій нації, так тяжко випробованій і страждаючій під російським терором. Коли-б ми навіть згодилися з вами працювати, то не маємо найменших гарантій, що наша участь силами й часом піде на користь нашій грузинській Батьківщині.

Доказзи: Панове! Чи ви знаєте, що в Батумі російські діти надбожа годуються коштом нашого голодуючого народу, або, що представники Інтернаціоналу, які привезли недавно до Грузії медикаменти, лише по тижних і довгих переговорах з російськими агентами дістали змогу справедливо поділити їх між грузинською людністю?"...

Далі йдуть підписи голови й секретаря союзу.

Москалі, розуміється, не звикли, щоб до них говорили такою мовою. Тому на збірах „обєднаного комітету" відчитане цього листа викликало бурю невдоволення. Тому й московські закордонні часописи, ліві й праві, передруковуючи тепер цей лист, так суворо й одностайно його осуджують. Щеб пак! Для них це новина й прикра несподіванка, що „якісь там Грузини" дозволяють собі говорити про інтереси свого власного народу, коли ходить о ратуванне Росії — містичної, неістнуючої, але ім такої дорогої та милої...

Натомість представники тих народів, які перебувають у таким самім стані, як нарід. грузинський, мають усі підстави обома руками підписатися під цим листом. І тому це було ціл-ком природним, що українські студенти підтримали цей виступ своїх грузинських товаришів і також заявили про свій вихід з „обєднаного" комітету.

Шкода тільки, що Москалям не так часто доводиться ковтати такі тверді камінці. Коли-б ми їх частійше такими каміннями частували, то й вони-б мали до нас більше пошани й не сміли-б патякати так дурниць, які ми вони нас раз-у-раз частують. Була-б для них Галичина—Галичиною, Україна — Україною, а не так, як тепер, що нам доводиться все починати знову, наче нічого й не було.

Берлін, 24. червня.

Радянин.

ПЕРШИЙ СТУДЕНТ НА УДЕРЖАННЮ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

Добрим прикладом може служити українська громада в Бруклині, Н. Й. Коли появилося в часописах оголошенне „Товариства Української Молодіжи" з Нью Йорку, щоб Українці з Америки брали на удержанне наших студентів, які живуть в нуждi на вигнанню, а мимотого вчаться, виголосив український грецько-католицький парох в Бруклині, Н. Й., о. Володимир Лотович, відповідну проповідь в церкві дня 2. липня с. р.

Зазив поміг. Запоряджена збірка принесла $15 на фонд студентів. Сейчас по Службі Божій рішили громадяни взяти на удержанне студента медицини Теофіля Коморовського, який перебуває в Празі, столиці Чехословаччини.

Се зрозуміннє ваги науки зі сторони бруклинських громадян заслугує на особливе признанне, тим більше, що вони перші послухали патріотичного зазиву. Добре було би, щоб і другі українські громади сейчас подали до прилюдного відома імена студентів, яких вони рішились удержувать, аби також й інші громади не брали тихсамих студентів, та щоб не було через те непорозумінь.

Треба надіятись, що організації сповнять свій патріотичний обовязок сейчас, як се зробила українська церковна громада в Бруклині.

Б.

ЛИСТ З БЕРЛІНА.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

Весна. Берлін прибрався в зелень і цвіти. В Берліні, як звісно, на кождого мешканця припадає три деревині, а кільки цвітів, того й почислити годі. Кождий балькон прибраний ними. Найбільший і справді дуже великий парк, Тіґартен, в самій середині міста, шумить, як ліс в Бережанському повіті. А в тім лісі — город рож. Тисячі, міліони рож з цілого світа. І наші, европейські і заморські, японські та другі — всі в повному цвіті. Гарно!

Та в душі українського емігранта — погано. Весна ненапоює його ні запахом рож, ні новою, весняною надією.

До його з рідного краю долітає голос розпуки. Передсмертні стони тих земляків, що з голоду у болях вються і важкі ліхтання тих, що у неволі стогнуть.

Голод і неволя. Які страшні слова! Якже тут тішитися рожами і весною? Совість спокою не дає.

Не всякий має совість, але єсть такі, що мають і вони не годні спокійно спати. Требаж помочи своїм, треба ратувати братів і сестер, що марно пропадають. Але як?

Наш емігрантський гурток невеличкий, всього коло 200 душ, що ґуртуються в Берлінській „Українській Громаді". Вона аполітична, партійні суперечки лишає на боці, хоче одного, щоб сходилися ті, що хочуть України.

Сходяться члени Громади по суботам. Відбуваються відчити, виклади, співатьо, граються, часом молодіж танцює.

Недавно дуже гарно співала одна шведська співачка, дуже гарно деклямувала п. Дорошенкова, читав гарний реферат про Кобилянську Др. Сімовий, говорив монольоґ талановитий письменник-козак, Бобрів, грала й співала п. Новохацька. Нагадувалися літературно-музичні вечорі в рідному краю. Молоді учеників тутешньої консерваторії під Недільським, Сімовим і другі теж поспиєчувався трою на фортепяні, віольончелі, скрипці, п. Емець розважає земляків грою на бандурі. Про хор Кошиця нема що й казати. Кождий його концерт, це свято.

Пані з жіночої громади тримають буфет. Чистий прибуток з цього буфету йде на добродійні цілі. Неодну посилку вислано вже до Київа для голодуючих письменників та учених. Не велика це поміч, а всетаки поміч. Важне, щоб наші браті й сестри знали, що про них не забувають, що між тими, котрі остались в краю і між тими, що відлетіли за границю, мов журавлі за море, снується червона нитка, від серця до серця. Про поміч на більші розміри нашим голодуючим землякам на Україні теж турбується тутешня еміґрантська громада. Це перед роком, коли прилетіли до Берліна перші здовісні вістки, „У Червоний Хрест", звернувся був до німецького „Червоного Хреста" з проханнем, щоби він виєднав від німецького правительства ті українські гроші, що були призначені для „Укр. Червоного Хреста", а які німецьке правительство заарештувало. Писалося доклади, проекти ратункової акції, були намічені експедиції — та нічо з того не вийшло. Грошей не видано, а „Червоний Хрест" (український) розпоряжав тільки добровільними жертвами, з яких видавалося підмоги для втікачів з усяких таборів, ратувалося емігрантську нужду. Але й це наших ворогів в очи кололо. І ось вони подбали о те, щоб „Укр. Червоний Хрест" у Берліні був закритий, бо він, мовляв, не має правної підстави, не являється філією тепершнього „Червоного Хреста" в Київі.

Ґвалт? головою муру не перебеш! Прийдеться „Укр. Червоному Хрестові" в Берліні приняти свою діяльність і перетворитися прямо в допомоговий комітет.

Такий допомоговий комітет для голодуючих на Україні вже склався і почав свою роботу. Вислід тієї роботи залежатиме від почуття обовязку не тільки Берлінських громадян, але й усіх Українців у Німеччині і поза Німеччиною, може й поза океаном. Бо може й там знайдуться добрі серця, що пришлють свій дар на тую голодівську колюбну ціль. Гроші поможно можна слати на адресу „Ukr. Rotes Kreuk", Berlin, Charlottenburg, Bayrentherstrasse N. 1., або на адресу „Ukrainske Slovo", Berlin-Shoeneberg, Hauptstrasse 11. Вони будуть передані голодовому комітетови, котрий закупить харчі та ліки й вишле їх на Україну. Транспорти з Німеччини на Україну йдуть справно і єсть певність, що посилки ці не пропадуть.

Про голод душі дбає тутешнє видавництво „Українське Слово". Під проводом інж. Крижанівського видало воно протягом кількох місяців коло 30 брошур ріжного змісту, а в програмі має ще видавництво яких 70 книжок, так що перша серія матиме поважне число 100 нумерів.

Між готовими виданнями е: Повний „Кобзар" Тараса Шевченка з ілюстраціями, знамениа повість Куліша „Чорна Рада" і повісти Шевченка, дальше твори Котляревського в двох томах, поезії Куліша, оповіданя Стороженка, антольоґія нашої поезії п. з. „Струни", вибір оповідань п. з. „Рідне Слово", есть два томи споминів Андріївського „З минувшини" Левитовича „Спомини втікача", Герасимовича „Життя й відносини на Радянській Україні", професора Томашівського „Під колесами історії", проф. Д. Дорошенка „Славянський світ" (у трох томах) і Богдана Лепкого літературні нариси „Незабутні".

Друкується велика повість Бирчака у двох томах „Василько Ростиславич" і богато др.

Завданнем видавництва „Українське слово" есть дати найширшому народови дешеву й добру книжку. Воно вибирає артистичні наукові літературні як „Кобзар", „Енеїда", „Чорна Рада", дає документи нашого недавно минулого, як „Сомини втікача", або „З минулого" і видає новини літературні, як Бирчакова повість „Василько Ростиславич".

Архитвори нашої літератури попереджені вступами, о пояснення додані на кінци кождої книжки у формі словничка, бо так найлегше їх зрозуміти. Вони, ти й пояснення так редаґовані, щоб ними могли легко користуватися Наддніпрянці й Галичане. Тому приходиться деколи пояснювати слова, загально звісні над Дніпром і меньше вживані над Дністром та навпаки. Це одна з доріг,, котрі ведуть до нашої спільної літературної наукової мови. Наріканнє Наддніпрянців на галичанізми і Галичан на наддніпрянські питьменності не доведуть до нічого доброго; тут треба терпеливости і доброї волі. Не годиться викидати з нашої бесіди кождe словечко і кождy форму, якої не вживають у Київщині, або на Полтавщині, бо не зубожжувати нам, нашого словесного скарбу, а збогачувати його Нам треба так робити, щоб незабаром кождий Наддніпрянець читав і розумів Стефановкові оповідання в оригіналі, а кождий галицький селянин оповідання Коцюбинського. Що воно можливе, на це доказом „Кобзар".

Не слід забувати братам-наддніпрянцям, що в галицьких говорах і навіть у бесіді закарпатських Українців есть богацтво дечого старого, цінного, старовинного і годі ці слова й звороти відкидати, як полову від зерна.

Леся Україна і Олесь, як побували на Гуцульщині, а так само й Коцюбинський, то приняли не одно слово з гуцульського говору і на тім їх твори ніяк не потерпіли.

Треба ліи слідами отсих визначних письменників, а не бавитися в зайвий язиковий пуританізм.

Ми мусим йти до спільної літературної мови, але буде це не харківська і не полтавська, а тільки загально українська мова! Бібліотека „Українського Слова" хоче причинитися до такого язикового обєднання, хоче видавати книжки в такій формі, щоб їх міг з пожитком і з насолодою прочитати кождий Українець.

До того конечне потрібно, щоб книжки були дешеві. І треба признати, що книжки „Українського Слова" найдешевші з усіх теперішних видань, бо видавництво не стремить до зисків, тільки ставить собі вищі, культурні наміри і тому то її сподівається треба, що наша загал зрозуміє і попре його в цих шляхотних стремліннях. Инше завдання кладе собі видавництво п. Дякової (дружина київського бургомістра). Пані Дякова, котра дотепер видала чимало російських книжок, готовить до друку розкішне й дуже коштовне видання „Енеїда" з кольоровими ілюстраціями, з вінєтами, ініціялами та кінцівками.

Буде це видання, якого ми доси не мали і яких навіть у чужинців не багато. Ілюстрації з відповідними сценами теперішнього і зі вступом, яко те хто такий Котляревський і що то за твір його „Енеїда", вийдуть як окремі альбоми в російській, німецькій та англійській мові і причиняться до спопуляризування одного з наших найбільших орхитворів.

Ця „Енеїда" вже друкується.

Такі культурні змагання в часах політичнo й економічно дуже тяжких, являються явищем незвичайно розрадним. Бо політика, політиканство, а без культури народ не може обійтися. Найкращі політичні здобутки, коли під ними нема крїпких культурних основ, стоять як замки на леду. „Сонечко пригріє, вітерець повіє" і лід з водою піде. Тому то требаб бажати, щоб наші земляки меньше критикували, а більше працювали, щоб не поборювали себе і не зражували в роботі, бо скажім собі правду в очи — в нас, куди не глянь скрізь пелерогі, неуважитор, незгоранне поле. Не тільки харчовий, але й культурний голод грозить У-країні!

Богдан Лепкий.

Іван Франко.

ЦЕХМІСТЕР КУПЕРЯН.

Облягали Ляхи місто
Десь в часі Руїни,
Штурмували брами й мури,
Підкладали міни.

Боронилося козацтво,
Й міщани не спали,
День і ніч гриміли з мурів
Пушки й самопали.

Але Куперян цехмістер
Був за всіх завзятий.
Цеховому товариству
Пишком став казати:

„Годі, братця, нам на мурах
Як сичі сидіти,
Покажім, що й ми міщанство,
Не Страшкові діти!"

„Вдармо нічю на їх табор
З крутого байраку!
Згиньмо, або тих Ляшеньків
Зотрім на табаку!"

Як згадали, так зробили,
Щастила їм доля,
І розбили вражу силу,
Як пух серед поля.

Радість! Слава! Крик і гомін!
Збігаються в місті
Шевці, кравці, всякі справці,—
Не сто і не двісті.

І витають Куперяна
З його вояками
Як героя, всю дорогу
Всипали квітками.

А на площі чорна рада:
Взяли всі гадати,
Якуб тому Куперяну
Надгороду дати?

Одні кажуть: „Чим він досі
Був у нас? цехмістром?
Тепер його за заслугу
Виберім бурмістром!"

Другі кажуть: „Що, бурміст-
[ром?
Ми на се не згожі!
Най він буде комендантом
В огневій сторожі".

Треті кажуть: „Ні, панове,
Иншу раду маймо,
Куперяну від нумеру
По дукату даймо!"

„Ні ні, ні!" — реве громада
Одностайним хором, —
„За геройство гроші брати?
Ну, се бувби сором!"

Знов незгода, знов гармідер,
Сяк і так міркують;
Що хто скаже, кличуть:
[„Славно!"
А инші кеепкують.

Аж ось вискочив на лаву
Пузатий бурмістер
Тай закликав: „Най жиє нам
Куперян цехмістер!

„Дав нам Бог такого мужа
Ворогів розбити,
Та не дав нам знать, якуб то
Честь зробити.

„Гроші дати — сором брати,
Та й ми-ж бідні люде;
На уряд його поставить —
Иншим заздро буде.

„Поки він живий між нами,
То все нам завада, —
Тож, панове цихмістрове,
Ось моя вам рада:

„Зараз тут його убиймо,
На паль посадімо,
По смерти-ж його оплачмо
І святим зробімо".

„І насиплемо над тілом
Могилу високу,
Будем поминки справлати
Два рази до року".

„Славно! Славно! Оттак рада!"
Всі враз загукали,
А цехмістра Куперяна
Навіть не питали.

Пашпорти, шифкарти, справи старокраєві найскорше, найтаньше полагоджує Канцелярія Нотаріяльна.
T. J. HRYCEY CO.,
329 S. 4th St.,
PHILADELPHIA, PA.

ГРІШНИКИ !!!
РОМАН-ХРОНІКА, О. Я. КОНИСЬКОГО 80ц.
Замовлення висилайте враз з грішми на адресу:
"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

ДОПИСІ

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

Образи з війни.

В неділю, дня 9-го липня с. р. відбулося у нас в Перт Амбою представленнє воєнних образів, які показував о. Сембратович.

Впр. о. Сембратович недавно сему прибув з рідного краю до Америки і привіз зі собою дуже цінну збірку образів з війни і ріжних околиць. Сі образи незвичайно цікаві. Ось декотрі з них: поле пооране шанцями і попереплітане дротами, як працюють коло сего, місто Львів, музей, як збираються на війну, засідки на війні, Служба Божа на поли битви, старшина війскова, саме війско, як люди втікають зі сел перед війною, зруйновані села, здійманє дзвонів, мешканє жовнірів в тренчах, похорон жовнірів. Дальше: наші Січи, наші ґенерали, оголошенє нашої Републики на мурах міста Львова, президент Петрушевич, письмо Петрушевича до заморських Українців.

Образів всіх було до 150, я подав лиш декотрі. При кождім образі давав о. Сембратович обяснення, декуди довші, декуди коротші. Дуже інтересна була історийка за одного вояка Петрика, який завдяки заходам о. Сембратовича уйшов кари смерти. —

Признати треба, що о. Сембратович має великий дар оповіданя і з великим житєм і дуже цікаво представляє всі події. Досить сказати, що повних три години тревало се представленнє, а ніхто з нас не чувся умученим, хиба з горяча. Нарід був дуже одушевлений і вдоволений, і так піднесений на дусі, що виходячи голосно поміж собою говорив: Се лучше як не знати яке віче.

О. Сембратович сам був на війні і все те бачив власними очима, а що постарався о сі образи, то се велика його заслуга, бо певно, що много труду і видатків коштувало. Як світовий чоловік о. Сембратович дуже оборотний і енерґічний. В своїм життю нігде довго не сидить на однім місци, тому много бачив і пережив, бував по ріжних краях і має широкі погляди.

На кінци скажу таке: нім я запросив о. Сембратовича до Перт Амбою, я признамся днесь отверто, що я не мав великого довіря, чи о. Сембратович має гарні образи і чи вдоволить людий. Днесь по відбутім представленню я складаю як найбільше признаннє Впр. о. Совітникови Сембратовичови за його працю і за його гарну і дуже цікаву збірку образів — і дуже сердечно дякую в імени цілої парохії і моїм за його тригодинний труд в Перт Амбою. Заразом дуже заохочую всіх Всеч. Отців Духовних в цілій околици і Комітети скористати з сего, що о. Сембратович на разі є секретарем у о. Адміністратора в Нюарку і раджу запросити о. Сембратовича до себе, а певно всі так будуть вдоволені, як в Перт Амбою.

О. Сембратович має свою власну машину зі собою і часть доходу жертвує на інвалідів.

о. Чаплинський.

"111" ЦИГАРЕТКИ

10¢
Вони ДОБРІ!

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

Ратуймо заки є що!

Сум і страх огортає чоловіка, коли читаємо про теперішні події на Великій Україні, а зглядно про суьдбу наших братів.

Слези смутку заливають очи, жаль серце стискає, коли одвідуємося з европейских донесень, що Велика Україна, найбогатший край в Европі, який ще недавно гоудвав майже цілу Европу, цей всесвітний шнихлір, нині конає в голодовій смерти.

Край, котрий не тілько свій, але міліони чужого народу годував хлібом, мясом, що плив молоком та медом, нині не має і кусня хліба про своїх людий. Страшна борба Ураїни з голодовою смертю!

Україна нині не має ні збіжа ні худоби, нічого, щоби вложити до голодних уст. Коріння, буряни їдять! А трафляється і людоїдство. Зараз буває і це, що **мати трупом живого трупа годує,** щоби хотяй на пів живого трупа-дитину утримати при життю. Народ гине наче сніг на сонци.

Страшні часи проживає наша Ненька Україна! От до чого допроватили „спасителі", зрадники, кровопійці— убійники пролетаріяту із Леніном, Троцьким та Раковським на чолі! Це все, що діється тепер на Україні, це по волі Москви, а зглядно московсько-большевицьких комісарів, котрі не можуть убити українського духа у українського пролетаріяту.

Не помогли ані тюрми, ані знущання червоноармейців, ані „чека", котра розстрілювала тисячами українських селян, робітників та інтеліґентів — проте видумали панове комісарі чортівський плян, щоби голодом виморити ціле українське племя. Зрабували в українського селянина гроші, убрання, худобу, збіже і всі його засоби.

Україна мре з голоду, а московські комісарі ликують, що вдалася їм „робота"!

Браття і Сестри! Тут на земли Вашінґтона, нам є можність виратувати свій народ. Ми не можемо і не повинні слухати того смертельного зойку, який долітає до нас зза моря, від наших братів — байдужно!

Ми мусимо негайно дати поміч Україні, без втрати найменшого часу!

Закиньмо партійні ворожнечі поміж собою, як також і реліґійні!

Тут особливо повинно відограти ролю наше духовеньство. Воно так часто накидається одно на друге. Оден каже „то схизматики москалі", другий каже „то католики таліяни", і так взаімно себе називають „зрадниками". Рівночасно і другий плаче, що він син України! Ті ворожнечі ширять зневіру серед української іміґрації тоді, коли Україна мре з голоду. Проте закиньмо всі незгоди поміж собою, а берімся за діло, котре мусить бути здійсненим. Духовеньство нехай оголошує по церквах, про потребу негайної помочи, а свіцькі люди, котрі стоять при кермі орґанізацій по орґанізаціях.

Рівнож негайно мусимо скликати всенародний зїзд для несення помочі рідному краєви, котрий повинен відбутися в Ню Йорку і Шикаґо, як рівнож і в Канаді.

Американські Українці, а згладно всенародний з'їзд повинен повести кампанію запомогову як найширше серед Українцями і Американців, а канадійські Українці по цілій Канаді.

Не чекаймо, а берімся за діло, бо смерть не чекає.

Іван Сабат.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. Тов. Запорожська Січ, від. 342 У .Н. Союза, повідомляє, що піврічний мітинґ відбудеться о 7. годині вечером в понеділок, 17. липня с. р. в галі церковній при Розевелт евеню. На порядку нарад піврічне справозданнє приходів і розходів за 6 місяців. Також пригадується довгуючим членам, щоб вирівнали свої недоплати, бо в інакше будуть суспендовані з товариства і з У. Н. Союза. Неявившийся член заплатить кару після статута. — М. Скочипець, предс.; . Маркович, секр.

ЛЕКОВАНА, Н. Й. Братство Пресв. Богородиці, від. 149 У. Н. Союза повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих, що піврічний мітинґ мав відбутися 18. червня, але не відбувся, бо члени не посходились. Тепер піврічний мітинґ відложено аж до 16. липня с. р. Тож проситься членів зійтись на той мітинґ в галі Івана Цвайкуса при 616 Інґгем, о годині 3. пополудни. На мітинґу буде справозданнє касове і замкненнє піврічних рахунків. — Г. Мельник, предс.; І. Цвайкус, секр.; О. Стецьків, секр.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА.— СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ГРАНД СТРІТ, ДЖЕРЗИ СИТІ. Н. ДЖ.

ДРУКАРНЯ
У. НАРОДНОГО СОЮЗА
„СВОБОДА"
приймає замовлення на друкованє тікетів, розкидок, афішів, членських книжочок, статутів, книжок, коверт і листових паперів для Братств, Товариств і Сестрицтв, часописів і всіх инших річий, що входять в склад друкарських робіт.
РОБОТУ ВИКОНУЄМО ПО НАЙДЕШЕВШИХ ЦІНАХ І НА ЧАС.
Проситься всі відділи У. Н. Союза удаватися зі всякими замовленнями до своєї власної друкарні на адресу:
„SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Ramon del Valle-Inclan.

МОЯ СЕСТРА АНТОНІЯ.

(Еспанське оповіданнє).

З анґлійського перекладу перевів **Марко Скритий.**

I.

Сантіяґо в Ґалісії було колись світовим місцем молитви і навіть нині душі його мешканців глядять чуйним оком за чудесами.

II.

Якось раз сполудня моя сестра Антонія взяла мене за руку і ми пійшли до катедри. Антонія була далеко старшою від мене; вона була висока і бліда, з чорними очима, а на устах у неї усмішка, що малювалась смутком. Вона померла, ще як я був дитиною. Але як добре я тямлю її голос, її усміх і дрож її руки, коли вона провадила мене кождого дня до катедри! А понад всьо тямлю її очи і їх траґічний блеск тоді, як вони слідили ученика, що йшов в гору і в низ по катедральнім портику, одітий в голубу сукману. Я страхався його: він був високий і худий, а лице його виглядало як в мерця. В нього очи були наче в тигра, страшні очи, укриті під захмареним чолом. А щоби він виглядав ще страшнійше чим мертвець, то кістки в його колінах хрустали, як він ішов. Моя мама не могла стерпіти його, і щоби не бачити його, все заслонювала вікна, які мали вид на портик Плятерії. Я тямлю, того полудня він ішов, як все, тісно обгорнувшись сукманою. Він стрінувся з нами у катедральних дверях і, простягнувши свою суху руку, зачерпнув трохи свяченої води і подав її моїй сестрі, яка ціла тремтіла. Антонія дивилась на нього благально, а він прошепотів із спазматичною усмішкою: „Я находжу сам біля себе".

III.

Ми війшли до каплиці, де кілька старих женщин відмовляли вечірні молитви. Се була велика, темна каплиця, з деревляною підлогою, від якої відголос відбивався до випуклої романської стелі. В моїх дитячих літах отся каплиця все була для мене дивоглядом сільської тишини. Її тіни казали мені думати про кріслатих старий оріх, про виноградницю, або про печеру пустельника у горах. Там все була купка старих женщин, які молились. Їх голоси, злиті в горячу молитву, розходились під копулою і здається засвічували рожі на брудних скляних вікнах, наче сходяче сонце. Чулося взносячі просьби побожних, похриплих богомольців, глухі кроки по деревляній підлозі і голос маленького срібного дзвінока, яким раз-враз порушав церковний слуга, держачи горіючу свічку над раменем духовника, що поволи читав із свого молитовника.

О, храме Картічеля, коли отся стара умучена душа моя поглубиться знова в усмиряючім бальзамі твоїх тіней!

IV.

Вже було темно і холодно, як ми проминули портико, йдучи домів. Темнота широго вестибулю, як ми війшли у дім, мусіла перестрашити мою сестру, бо вона полетіла сходами в гору, не випускаючи моєї руки з своєї. Як ми війшли, моя мама перейшла через кімнату і щезла десь за дверми. Несвідомо, повний цікавости і страху, я глянув на Антонію, а вона, не промовивши словечка, поцілувала мене. Хоч не знав іще життя, але я відгадав сестрину тайну. Я чув, як вона лягла на мене, наче смертний гріх, коли я проходив сіньми, де на столі курила збита лямпа. Полумінь мала два язики і се спричинило у мене думку про чорта. Коли вже ляг в ліжко, я роздумував над сим і воно не давало мені спати через кілька ночей.

V.

Протягом кількох днів падав дощ сполудня. Ученик проходжувався катедральним портиком, але моя сестра вже не йшла на вечірню. Деколи, як я, читаючи, сидів у кімнаті повній запашних рож, я отворив вікно і стежив його. Він проходжувався на самоті, з усмішкою на устах. А коли вже насувалась ніч, він виглядав наче труп, що перестрашувало мене. Я тремтячи відступав від вікна, не могучи відвести своїх очей з нього. Із спокійної, голосної кімнати я міг чути хрустаннє його суставів. ...Кіт замявкав вричи і се прозвеніло мені в ухах наче імя сього ученика:

„Максімо Бреталь".

VI.

Бреталь — се маленьке село в горах, недалеко від Сантієґо. Старці тамки ходять із вичубленими шапками. Старушки прядуть зимою в стайнях, бо в них теплійше, чим в хатах, а дяк веде школу в закристії. Під його опікою діти учаться писати, читають всі в один голос які старі записки про якусь високу поважану родину, якої тепер вже нема. Максімо Бреталь належав сюди. Він прибув до Сантієґо на теольоґічні студії, і зразу якась стара сільська женщина, що спродавала мід, приносила йому житнього хліба, раз на тиждень, і трохи солонини. Він жив з якимсь иншими теольоґами в гостинниці, де вони платили лише за нічліг. Максімо Бреталь вже був одержав мале відзначеннє, коли він прийшов до нашого дому учити мене латинської граматики. Священник з Бреталю зарекомендував його моїй мамі за милостиню.

Старушка прийшла подякувати моїй матери і принесла кіш яблок в дарунку. Люде казали опісля, що в одному з тих яблок був поваб, який зачарував мою сестру.

VII.

Моя мама була дуже побожна, і вона не вірила в силу ворожби або чарів. Але часом вона вдавала, що вірить, аби облекшити терпіннє, яке пригнітало її дочку.

Десь в сьому часі Антонія, подібно як ученик, почала вдихати воздух другого світа. Я тямлю, як вона вишивала в куті великої кімнати, така бліда і понура, що здавалось ти дившися на її відбитку в зеркалі. Її слабі рухи були наче вже настроєні ритмом иншого життя і вона усміхалась якось загадочно. Біла й сумна, вона була окружена сумерком, і була так блідою, здавалось, була окружена обручкою, наче місяць.

...А моя мама відслонювала портієри, щоби поглянути на неї, і відходила, не говорячи ані слова.

VIII.

Бліді золоті сполудня сонця прийшли знова, і моя сестра, як і передтим, брала мене на вечірні молитви до храму Кортічеля. Я дуже боявся, що ми стрінемо знова того учиника, і що він знова простягне перед нами свою костисту руку з свяченою водою. У своїм перестраху я споглядав на сестру і бачив, як її губи дрожали. Максімо Бреталь, котрий кождого пополудня був на портику, щез побачивши нас; опісля, як ми переходили наву катедри, ми бачили його, як він висунувся з тіней образів. Ми війшли до каплиці, а він клячав на дверних сходах, цілуючи місця, куди ступала моя сестра, Як він клячав, сукмана зсунулась йому з рамен, а він, із зложеними на груди руками, виглядав наче витесана камінна статуя. Одного пополудня, як ми опускали церкву, я бачив, як він простягнув свою містичну руку і вхопив кінчик спідниці Антонії між свої пальці:

„Мене огорнула розпука!... Ти мусиш вислухати, ти мусиш знати, чому я терплю. Чи ти вже не хочеш глянуть на мене більше?..."

Антонія, бліда наче квітка, прошепнула:

„Пустіть мене, дон Максімо, пустіть мене..."

„Я не пущу тебе. Ти є моя. Твоя душа є моєю. Я не хочу твойого тіла. Смерть прийде по нього. Глянь на мене! Подивись своїми очами в мої! Глянь на мене!"

Воскова рука так сильно стиснула сестрину спідницю, що шарпнувши, кусник спідниці урвався. І ті невинні очи гляділи глибоко в страшну блестягу безодню. Того дня в ночи, коли пригадав собі сцену, я плакав так тяжко, начеб моя сестра пропала з дому.

IX.

Я пійшов учитися латину до тої кімнати, наповненої пахучими рожами. Деколи туди заходила моя мама. Я міг чути, як вона зітхала, клячачи в куті біля великої софи, покритої кармазиновим дамаском, і чув, як пересувались коралики на її роженци, коли вона молилась. Моя мама була дуже мила; уся біла і ясна, все у шовковій спідниці. Вона носила чорну рукавичку на одній руці, бо стратила два пальці. Друга рука була наче квітка, ціла покрита перстенями. Всю руку ми все її цілували, бо ся рука опікувалась нами. Друга вона звичайно закривала хустинкою. Лише тоді, як вона хрестилась, ми бачили її цілу, так смутна і темна супроти ясности її чола, рожевости її уст, і її серця Мадонни.

Нахилившись над софою, моя мама молилась, а я виучувався латину в ругому куті, куди трохи доходило світла через прихилені вікна. Я розложив свою граматику на одному з тих старовинних столів, де була уміщена шахлівниця. Малощо було видноси в тій спокійній кімнаті. Час від часу моя мама, між молитвами, казала мені отворити більше вікна. Я використав нагоду сього дозволу і глянув на портик, де в темному сумерку проходжався ученик. Сього пополудня, як я стежив його, він нагло десь пропав. Я почав знова мамляти свою латину, коли хтось запукав у двері. Се був францишканський монах, що щойно повернувся із Святої Землі.

X.

Отець Бернард був колись сповідником моєї матери і з поворотом із сього відпусту привіз їй роженець з оливних каміннів з Оливної гори. Того дня були його другі відвідини від часу, як він прибув назад до свого монастиря у Сантієґо. Як він війшов, я оставив свою граматику і побіг поцілувати його руку. Я клякнув, дивлючись в гору, ждучи на його благословенство, і мені видалось, що — замісць благословенства — він начеркнув два роги у повітрю. Я примкнув свої очи в перестраху від сього підступу Чорта. Се був підступ зробити з мене грішника, такого, про якого говориться в життії св. Антона з Падуї, в оповіданнях святих, що я був зачав читати наголос своїй матері і Антонії. Отець Бернард, котрого моя бабка булаб прозвала святцем на землі, поспішив поздоровити мою матір, свою колишню овечку, і забув зробити знак хреста над моєю маленькою головкою з двома ушками, що сторчали, наче готові до полету; дитяча голова угиналась від тягарів жалюгідних оковів молодости: в день латина, а в ночи страх перед смертю.

Монах відсапуючи, сказав кілька слів моїй мамі і вона, піднісши свою праву руку сказала:

„Вийди відси, моя дитино!"

(Дальше буде).

УКРАЇНСЬКИЙ ШТУКАР
212
ГАРНИХ ШТУК ДО ЗАБАВИ.
— Зміст: Часть 1. Забави фізичні і хемічні. Часть 2. Штуки з картами. Часть 3. Штуки рахункові. Часть 4. Штуки жартівливі. — 50ц.
„SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА, — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.
"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

ЗАХАР БЕРКУТ 1.50

образ громадського життя Карпатської Руси в XIII. віці, повість Івана Франка, брошурована $1.25, в оправі ---------

Замовлення висилайте враз з грішми на адресу:

"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

ЧИСТІ УСТА.

(3 Товариства для Боротьби з Сухотами).

Кождa людина знає, що для того, щоб жити, вона мусить їсти, мусить пити воду і мусить дихати воздухом. Кождa людина знає також, що для здоровля необхідно, аби харч був чистий і аби вода була чиста і аби воздух був чистий. Але богато людей не здає собі справи з того, що все те знечищується, коли його їсти, пити чи вдихати нечистими устами. Хоч хозяйка купує свіжі і здорові харчі, чисто їх виполоче, чисто зварить і чисто подасть їсти, так все те нінащо не здасться, коли в того, хто їсть, нечистий рот; в роті їжа заничується і людина її ковтає нечисту і заражену.

Сам рот легко виполокати. Але в роті є зуби, в яких застрягає та гниє всяка нечистота і які раньше чи пізнійше мало не в кождої людини псуються і заражують уста і все, що переходить через уста.

Кождa людина, що хоче бути здорова, повинна що найменше два рази на рік піти до доброго дентиста, аби оглянув її зуби і направив все, що в них зопсуте. Основно провірити стан зубів, передівсім корінів і тої кости, що окружає корінь можна лише промінями „X" (Екс-Рей). Коли зуби не болять, то се ще не знак, що вони здорові. Під корінем може нарвати „сліпий" нарив, який можна відкрити лише промінем „X".

Що дня рано і в вечері зуби і ясна треба добре вичислити щіткою. Основ вичищення зазвичай треба взяти найменше три минути часу, але за те чисті зуби не будуть гнити, занечищувати рота і заражувати їжі.

З окрема не треба уживати такої страви, від якої зуби псуються. А найгірше псує зуби цукор, саме штучний цукор. Природний цукор (в овочах і ярині) зубам не шкодить.

НА ПРОДАЖ.

1) Велике „Евангеліє", найбільшого розміру львівського видання, брошурований $55.00, оправлене в шкіру . $60.00
2) Великий Служебник львівського видання, брошурований $20.00, оправлений в гарну шкіру. $28.00
3) Великий оправа. Апостол . $12.00
4) Великий „Октоїх" брошурований $16.00, оправлений $24.00
5) Іриконіон брошурований $12.00, оправлений в шкіру $20.00
6) Великий Часослов брошурований $14.00, оправлений в шкіру $24.00
7) „Сядами Тараса", представлення для дітей в 2. діях ..... 60 цент.
8) „Без старших", комедійка в 2. ділях для дітей ..... 40 цент.
9) „Русалка Дністрова", представлення для дітей ..... 30 цент.
10) „Козацькі діти" в 2. ділях 35 цент.
11) „Вінок на могилу Т. Шевченка" в 2. діях, предст. для дітей ... 35 цент.

Адресувати: 61-63

A. LAWRYK,
505 Swarthmore Avenue,
RIDLEY PARK, PA.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок "SVOBODA", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

БАЛТІЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЛІНІЯ
9 Broadway, New York City
ДО: ГАМБУРГ ДАНЦІГ ЛІБАВИ

КАБІНИ ТРЕТОЇ КЛЯСИ
3 2, 4, 6 і 8 ЛІЖКАМИ.

Третою клясою з Нью Йорку, Бостону або Філядельфії просто до Гамбурга $163.50; до Данцігу $106.50; до Лібави $107.00 і $5.00 поголовне. — Ми заплатимо за їхет з Бостону або Філядельфії до Нью Йорку.

S. S. LITUANIA ..... JULY 26
S. S. POLONIA ..... AUG. 9

Голосіться до місцевих агентів.

Степан Ковалів.

КРИСАНІЯ АМЕРИКАНСЬКА

(Докінченне).

III.

Дждався маленький Стефан Пелехатий обітованої днини. Скоро світ зірвався з постелі, лазив з мамунею мов сновида і жибонів постійно: вбирайте!.. вбирайте!.. вбирайте!..

— Чи пригадав би хто таке пожаднє, — говорила знетерпеливлена мати і „вбирала", строїла свого Стефана, щоб тільки не нудив, не докучав, не сушив її журну голову. Дала Стефанови нову біленьку сорочечку, новенькі штанчата, чорну барханову кацабайку і торбу з новим Букварем перевісила йому через плече не на бувь-якім шнурочку а таки на жовтій, крайці, право тайстру мисливському.

— Ну, а тепер дайте крисаню! — допоминався малий нетерпеливо.

— Та пожди іще. Де так рано полетиш? Пані учителька іще спить.

— Дайте крисаню!

— Май милосердіє хлопче... Пожди іще аж машини на шесту затрубить, аж татуньо коні з нічлігу приведе.

— Дайте, мамуцинко, крисаню!

— Господь святий з тобою!..

Помітила мама, що з упрямим хлопцем іще до гріху доведе, заложила йому на голову і американську крисаню, вивела за ворота, хоче десь дальше, а він ні...

— Лишіться мамуненко, я сам знаю де школа. Я не хочу щоби тітчина Параїнька говорила, що мені воджня потреба.

— То йди сам з Богом в путеньку щасливу. Тільки тям собі, не задержуйся по дорозі і не залізь в яку баюрище, бо в тебе тото не тяжко...

Пошрашав Стефан мамуню, пустився сам до школи. Йде дорогою, живої душі не видати, тільки клепане кіс в воздусі розлягається на волю.

Вдай за вчасно — думає Стефан — коли чередар іще не трубить. Шкода, що я не послухав мамуні. А може би іще вернутися? Ні, таки піду. Йде, та йде, аж йому навкучилось; приходить під ворота шкільні, хоче отворити, замкнені! Вопсе справді немудренні, бо тільки мутуками до стовпів-ків привязані, але все замкнені. — Коли привязані, то треба розвязати — думає Стефан і розвязує. Розвязав один мотузок, розвязав другий кінець, пробує, ні, не отворяються; тільки дрібку верхом подалися. — Треба ще й з другого боку розвязати — розумує хлопець і розвязує. Тільки розвязав горішній мотузок а ворота бабівкі упали на землю, завалилися шкільна брама. Хотів же Стефан тоту браму підпести і таки підніс одну меншу й другу більшу половину, поставив бережно при плоті, і сам пішов шкільні двері отвирати. Але тут уже діло не удалось; двері шкільні були замкнені лучше, ніж ворота. Калатав заєдруткою, тиснув напружався, не отворив. Сів під дверми, став дожидати аж надійдуть другі школярі. Тимчасом знив крисаню з голови, любуєся, подивляє. — Чи дідунева була колись така гарна? — питав себе. — Я дідуневи сказав, що їх крисаня нездала, а вони мені відповіли як? Що моя там пустилася, з відки їх вернула. Абож їх крисаня ходила до школи?Ні, таки їх не була так ладна і не мала ні таких червоних шнурків, ні такої китиці золотої, ні спряжки блескучої з кругленьким зеркальцем. Як раз з того зеркальця відбилося сходяче сонце і ударило Стефанові в лице, мов трилітна тирольська ялівка, влетів на подвірє, в миг зірвав якусь стару веретище з плота, дер кликами, розмітував довкола, фучав, гороїжився, потрясав тяжкою головищею.

— Уже й ту ті занесло мерзавче поганий — говорив гнівно Стефан до великанської безрогої породи. Дали би тобі дідуньо дерти таку добрісіньку веретю. Почіхали би по ній кітрі цішом, як колись ту в нашій стодолі. Всипали би вони тобі, всипали...

Бутний звір того не слухав. Подер веретю на дрібні шматки, перелетів кілька разів поперек вулиці, пустився стрілою прямо д'Стефанови, вирвав йому з рук американську крисаню і пігнав звиваючи на вулицю.

Перелякання хлопець неждання пригодою закричав не своїм голосом.

Вибігла пані учителька, розвідала в чім діло і сама розпакалася. Завела Стефана до світниці, посадила на м'якій софі, стала йому розражувати, щоби не горював, бо крисана навірно знайдеся. — Цить дитиночко, не заводи так жалібненько, аж мені самій серце краєся — втихомирювала малого і післала свою служницю за злобним, поганим писаровим веприцом. Служниця вернулася з нічим. Пізнійше тільки один з тарших школярів принїс дві латочки зеленої краски, по котрій пізнав Стефан, що се тлінні остатки з його американської крисані. З червоних шнурків, з блескучої бляшки з кругленьким зеркальцем і з тої золотої китиці не знайшли й полики.

Учителька потішила на відходнім з школи відчайнного Стефана тим, що купить йому нову, таку саму, як колись сама поїде на першого по гроші.

— А що я говорив?... Не дуже же далеко зайшла американська — сказав дідуньо Стефанови, коли вернув бліднй, заплаканий і простоволосий до дому. Відай нам всім з тих американських долярів стілько хісна, скілько тобі дитиноньо з тої крисані. Ходиж тепер до школи в мойй „мездалій", писарова свиня її не рушить, хоть і серед дороги положиш!...

І погодився маленький Стефан Пелехатий з невідрадною судьбою: ходить в дідуневій ветхій крисані, пильно ходить до школи і жде, аж дідуньо вибреє і вшие нову з тої шкільної соломиці, що на святій праздній землиці прозябала, виросла і досліла.

ВИННИПЕГСЬКІ УКРАЇНЦІ ПРОСЯТЬ ТОВАРИСТВО КАТОЛИЦЬКОЇ ПРАВДИ СТАТИ В ОБОРОНІ УКРАЇНЦІВ В ГАЛИЧИНІ.

Дня 29, червня с. р. закінчило Товариство Католицької Правди свою другу річну конвенцію у Винніпегу, Манитоба, Канада. На сій конвенції побіч інших справ були обговорені справи дотикаючі зокрема Українців в Канаді. Бесідники вказували на конечну потребу видавання української католицької літератури і ширення її серед тутешніх Українців.

Репрезентант Запомогового Братства св. о. Николая у Винніпегу, **Др. О. Сушко** предложив конвенційній комісії резолюцію, ухвалену на зборах згаданого Братства, у якій проситься Товариство Католицької Правди, щоб ужило свого впливу й стало в обороні українського населення в Галичині.

Звіт резолюції такий:

Заномогове Братство св. о. Николая просить Товариство Католицької Правди передати Його Святости Папі заяви їх католицької єдности, солідарности , любови й льояльности до Апостольської Столиці. Українці бажають задержати віру своїх предків. Вони просять Товариство Католицької Правди помогти їм зформувати сильну католицьку організацію в цілім краю через закладіне українських гуманітарних інституцій, а також просить, щоб Товариство ужило свого впливу в Римі і у державах Европи, щоб каталики Поляки перестали переслідувати католиків Українців у Східні Галичині, щоби спинили арешти й убийства тисячів Українців, включаючи священиків і навіть епископів. Братство висловлює думку, що обовязком Товариства Католицької Правди, як і його членів, є поробити відповідні кроки в обороні правди у Східні Галичині.

Комісія обіцяла взяти предложену резолюцію під розвагу і в близькій будучности почати акцію, яка буде тільки можлива.

ВЕСЕЛА БАНДУРА

Повний збірник веселих і жартівливих пісень і приспівів до музичних інструментів і танців.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.

Замовлення посилати до:

"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОГРАФІЙ ЧЛЕНІВ ВІДДІЛІВ ДО КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА РІК 1923.

Календар У. Н. Союза, який розходиться у многих тисячах примірників, є найліпшим середником до оголошувань помиж американськими Українцями. Хто має який бизнес, а залежить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людий, повинен дати своє оголошенне до календаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зважаючи, що наклад буде виносити 20.000 примірників. Ціла сторона 34 кв. цалів, коштує $30.00; половина $15.00; чверть $10.00; осьма часть $5.00; передна і посліднa сторона в части оголошень та середна на окладиці по $35.00; місце на послідній стороні окладиник $50. Хто хотівби в своїм оголошенню помістити також і фотографію, чи то свою чи свого бизнесу, мусить прислати з неї готову до друку кліщу; коли ні, то поносить кошт виготовлення такої кліщі з фотографії то значить, що його оголошенне буде о стільки дорожше коштувати, скільки виносить кошт виготовлення фотографії другої кліщі.

Текст оголошень мусить находитися в редакції по день 15. серпня б. р. Гроші за оголошення належить посилати рівночасно. Оголошення на кредит безуслівно не будуть друкуватися.

Фотографії братств і товариств. Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі, театральні і т. п., котрі хотілиб аби їх фотографії були поміщені в Календарі на 1923 рік, зволять їх прислати на адресу „Свобади" найдалше по день 15. серпня б. р. Рівночасно проситься прислати з фотографією чек або моні-ордер виписаний на імя „Свобади", на суму $8.00. Ci гроші ужиється на покритте коштів виготовлення з фотографії друкарської кліщі. Місце в календари безплатно.

Всі фотографії мусять бути добре опаковані.

Все письма належить адресувати:

"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Для здорового сну в ночі і чистої голови рано, уживайте

BOSAK'S HORKÉ VÍNO
REG. U.S. PAT. OFF.
"Nature's Tonic"

Всі шторники продають його
Безплатна брошура на жадание

BOSAK MANUFACTURING CO.
Scranton, Pa.

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ!

Маємо богато рiжних фарм до продажі в середних околицях Гнюйорського Стейту. Фарми добре загосподарованi. Земля дуже урожайна. Всюди цементовані дороги. Близько міст і залізниць. На жадание висилаємо кождому докладний опис і фотографії фарм, як рівнож і услівя купна. Куди фарму, а будем сам собі паном. Пишіи сейчас до: Ридзеський і Син Компаній, 318 Кінг стріт, Геркімер, Н. Й. 146

RYDZESKI & SON CO.,
313 King Street, Herkimer, N. Y.

ДР. КОСТЬ ЛЕВИЦЬКИЙ СЕРЕД ВІДЕНСЬКОГО УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИЦТВА.

На запросини представників віденських українських робітничих товариств явився Уповноважений Галицького Уряду для справ закордонних Др. К. Левицький дня 18. червня в салі ресторану при Юніверситетплятц 3. і виголосив півторагодинний звіт про стан східногалицької справи на генуенській конференції. Збором проводив п. Мацілинський, голова просвітної секції тов. „Родина"; його заступником був п. Мартинців, секретарював п. Демчина. Заступлені були на зборах тов. „Родина", „Січ", „Зоря" і „Єдність", яких члени репрезентують рiжні політичні напрями серед тутешнього українського робітництва, від христ. суспільних починаючи до комуністів включно.

Зібрані уважно вислухали основний реферат Дра К. Левицького й дали вислів своєї повної згоди з політичною лінією, тактикою і дiяльністю представництва Галицького Уряду на генуенській конференції довготривaючими оплесками.

Після окремої заяви довіря для Уряду, зложеної головою зборів п. Мацілинським, промовив сеніор віденського робітництва п. Ференчак, дякуючи референтови за те, що явився між робітниками. П. Римар додав у короткій бесіді до слів попередника, що тепер мусить бути однощільний фронт, якого нині не держать хіба ті, що є перекуплені.

В дискусії домагався п. Пасічник вияснення в справі договору Польщі з ЧехоСловачиною і в справі заходів для знищення евентуальних наслідків сього договору для східногалицької справи. Др. О. Кулачковський підчеркнув заслуги Уряду, який доцільно й успішно веде справу визволення нашої Вітчини з під польської окупації. Вкінці інтерпелював п. Кобздай про відношенне політики Галицького Уряду до Радянської України.

На всі запити ав Уповноважений Др. К. Левицький основну відповідь, яка вповні вдоволила учасників.

Віденське робітництво виявило на сих зборах велику політичну зрілість, патріотизм і повну солідарність з усіми иншими верствами українського народу Східної Галичини. Врaжіне зі зборів справді незвичайно миле.

ВСЯЧИНА.

Звичайний шур прибув до Злучених Держав около 1775 року. Протягом 80 років він поширився від Атлянтійського аж до Великого океяну.

В Японії неділя не є святочним днем.

Першим банком, який колинебудь провалжено на кораблі, є філія Лондонського Банку, і вона находиться на кораблі Імператор.

В Індії треба заплатити за жінку від 5 до 30 верблюдів.

Наслідком війни на британських островах повдволіо 210.000 женщин.

Місто Великий Нью Йорк має 807 квадратових миль (американських) простору землі.

РОДИМЦІ! Купуйте добрі фарми, де земля без каміння, по цині $2000, $2500, $3000, $4000, $4500 до $6000. По більші інформації пишіть до: **WASYL BOYKO, 203 Whitesboro St., Utica, N. Y.** 63-66

ПРАВДИВА ФАРМА. Не купуйте, поки не побачите вперед. Тепер є час купити фарму, коли можете бачити, що робите на ній. 63

84 акрів, великий мурований дім, другі будинки, 2 коні, 3 корови, 400 курей, гуси, качки, богато овочевих дерев. Ціна $3800, близько Нью Йорку. Маємо фарми від $800 і вище. Легкі услівя. Возьміть Broadway Subway і висядьте на 207-ій улиці.

P. DINDA S.,
76 Vermilyea Ave., New York City

ФАРМА 65 АКРІВ, дім з 6 кімнат, 3 великі курники і другі забудования, 2 добрі корови, добрий кінь, 150 курей, 30 гусий, 20 качок, близько міста, школа при фарми. Ціна $2.500, готівкою $1.000.

PHILIP LOBOR,
274 E. 4th Street, New York City 62-64

ФАРМА 207 АКРІВ, дім з 16 кімнат, много других забудовань, 12 дійних коров, бугай, 3 кіньми, 2 молоді коні, 300 курей, 15 гусий, 5 качок, близько беарот, вся машинерія і посіви; на фармі великe озеро, 2 милі до великого міста, школа при фармі. Ціна $6.500, готівкою $2.000, решта на довгий час. Голосіться до:

Маємо великий вибір фарм по всіх стейтах по дуже низьких цінах. 62-4

PISARKO & POKUTNY,
429 E. 5th Street, New York City

ФАРМА В СТЕЙТІ НЬЮ ЙОРК

мусить бути спродана в короткім часі від самого властителя. 91 акрів доброї землі, без каміння і рінниця, з чого 30 акрів грубого лісa, 3 акри картофлі, 4 кукурудзи, 7 вівса, огородина, пасовиско для худоби, різного рода ягоди, 75 овочевих дерев, 2 коні, річний лошак, 3 корови, 2 ялівки, 150 курий, індики, пантарки, 4 добрих будинків, майже нові, ім'я 3 кімнат в два поверхи, своя ріка, всілякі машинерії і тулзьа, при самій стейтовій дорозі і школі, 2 милі від міста і зелізниці. Ціна $2.200, вплати $1.700. Голосіться до: **PAUL KUTYNSKI, 263 Avenue B, bet. 15 & 16 St., New York, N. Y.** 59-63

ФАРМИ НА ПРОДАЖ.

Фарми в найліпшім положенню, при залізниці і школі, 1 заселений, 15 акрів, хата, стодола, 1 кінь, 1 корова, 130 курий, кукурудза, картофлі, жито, сіно, овес. Ціна $2.700. 62-63

Фарма 57 акрів, 2 хати, стодола, курники, 2 коні, 9 коров, 300 курий, всьо збіже і сіно і машинерія. Ціна $5.800.

Фарма 38 акрів, в місті, хата, стодола, всьо збіже і сіно, 10 кроків від каринки. Ціна $5.000.

Маю богато других малих і великих фарм до вибору. Голосіться на адресу: **JOHN MATKOWSKY, R. D. 1, Quakertown, Pa., Box 111.**

НА ПРОДАЖ

фарми, доми і лоти в Аллентавн, Бетлегем, Нортгемптон і околиці. 50—

Голоситись до:

D. KARPOWICH,
Real Estate & Notary Public
1076 FULLERTON AVENUE
ALLENTOWN, PA.

ФАРМИ В ОКОЛИЦІ HERKIMER, В СЕРЕДИНІ, ПРИ ДОБРИХ ДОРОГАХ, НЬЮ ЙОРК СТЕЙТ.

300 акрів доброї землі, сто акрів грубого лісa, 4 добрих коний, 30 дійних коров, 10 яличок, 5 молодих телят, 50 курий, 2 бараны і всі фармерські тулзи які потрібно на фарми, обсіяна і обсаджена. На сій фармі буде до 200 тон сіна, 30 акрів корни, 90 акрів вівса, 3 акри картофлі, на стейтовій дорозі, 2½ милі до міста і зелізниці. Ціна $11.000, готівкою $6.000 а решта на легкі слати. Прихід за місяць з молока около $500.00. 61-64

Фарма 65 акрів, 2 добрих коний, 4 коров дійних, 200 курий, 10 качок, 6 гусий, фарма в добрім положенню, пів миля від зелізниці і стейтової дороги, 2 милі від великого міста. Ціна $5.500, готівкою $3.000; решта на легкі слати.

Фарма 125 акрів доброї рівної землі, 3 коні, 14 дійних коров, 1 бугай, 3 ялівки, 50 курий, 12 гесроти, всі машинии фармерські. Ціна $4.500, готівкою $2.000, решта на легкі слати.

Поїзди зглядні фарми знаходяться помиж Русскими фармерами, бо тут ми суть добре забудовані, близько школи для дітий. Дорогі Родимці! Коли хочете жити на мізьній воздусі, то приїздіте і купіте фарму тепер. Фарми тануі, так що платите тільки за худобу, будинки і фармерські машини, а земля остаеся задармо. Приїздіте, коли не хочете, коли не те правда, то я вам руку що вернy за подорож. Я маю досить фарм, від $2.000 до $50.000. Прийдьте і можете переконатись від усіх родин, що я їм фарми спродав, вони Вам розкажуть все про мене. Приїздайте на адресу:

MICHAEL OCHOTKO,
331 S. Washington St., Herkimer, N. Y.

З ВЕРШИН І НИЗИН

збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Звізда Ізіди" і „Великі щоковини". У біографічнім нарисі Івана Франка (нап. Василь Верещинський) 14 ілюстрацій. Брошурований $2.75, в полотняній оправі $3.40.

Замовлення посилайте на адресу:

"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Хтобн знав де перебуває пп. тепершнього хвилю д. МИРОН КОРИКОРА, дирігент музики, або він сам зволить подати до адміністрації „Свободи" його адресу. В нас є для него інформації. В Нью Йорку, де до телер він перебував, його почта не знайшла.

58-59,61,63

ПО ПРИЧИНІ виїзду до старого краю продам ресторан, интерес добре виробленнй, в українській околиці, коло церкви. Голосіться до: 62-5

INTERNATIONAL RESTAURANT,
38 Charlton St., Newark, N. J.

УКРАЇНСЬКИЙ БАЗАР І КНИГАРНЯ ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА

має великий склад книжок всякого рода: Історії, Повісти, Оповіданнь, Байки, Співанники, Молитвенники, Церковні Книги, Образи реалібні і патріотичні, Співні календарі, Перспективні картки і много иншых річий як: Вишивані сорочки, Обруси, Фартухи, Вартаки, Хустки, Взори до вишивання, Канва і Нитки Д. М. С. Вироби з кораликів, Гердани женські і мужеські, пацьорки і верстатики до роблення пацьорковой роботи. Каталог дарм. Адресуйте: 98tf—

UKRAINSKA KNYHARNIA,
168 E. 4th St., New York, N. Y.

ПЕРЕД УЖИТТЕМ ПО УЖИТТО

КРАСА СЕ БОГАТСТВО

Памятайте Панно і Мужатки. Даром поражку як усунути з лиця волоси, прищі, угри, веснянки, змарщки, як істати густе волосє і окрутні груди. Голосіться особисто. Бюро отворене від 10. рано до 8. вечером.

Порада і вказівки удільно цілком безплатно.

D. SKORECKI,
Pir 11-тої улиці, Dept. (B. 1)
180 Avenue C, New York City

КОСИ! На днях отримали-сьмо з Відня коси, з найліпшої клепаної сталі, добрі гартованої сталі, довгі 32 цалі, важить поверх фунта, ціна з пересилкою $3.50. Хто замовить 10 штук дістане 2 гратис. Перстень до коси 50 ц. Сталевий молоток $1.00. Замовлення посилайте враз з грішми на адресу:

UKRAINIAN BAZAR,
168 E. 4th Street, New York, N. Y.

ДОК. МЕД. СИЛЬНА КАДЕЦЬ
60 ST. MARKS PL. (8th St.)
коло Другої Евені
NEW YORK

Уряд приймати щоденно від 11—1 попол. й 6—8 вечер. У неділі і свята 9—1 попол.

Телефон: Dry Dock 3637.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.

DR. B. HOHENBERG
304—2nd AVENUE,
межи 17-ою в 18-ою улицею
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон 1882 Stuyvesant

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
С. М. КАУФМАН, М. Д.
СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНІХ НЕДУГ І АКУШЕР.
Години приняття: від 9. рано до 9. вечер, в неділі до 4. попол. рано.
111 E. 7th St., NEW YORK, N. Y.

СПЕЦІЯЛІСТ
НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН
СПЕЦІЯЛІСТА ХРОНІЧНИХ НЕДУГ, КРОВИ, ШКІРИ, НЕРВІВ, ЖОЛУДКА І НИРОК.
Порада даром.
DR. ZINS
110 E. 16 ST., NEW YORK
Межи 4th Ave. a Irving Place.
Години від 9. рано до 8. вечер. В неділі від 9. рано до 4. попол.

НАЙНОВШИЙ КИТАЙСЬКИЙ
КИТАЙСЬКИЙ
КНИГАРНІ СТЕЙНІ ПАЛЬЦУ ВИЛІЧУЄ КОЖДОМУ
AMOY SICHUEY BAZAR.
34 E. 7-TH ST.
NEW YORK, N. Y.

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
Українські Погребники
Без рiжниці в котрій сторонi Шікаго або околиці мешкаєте, телефонуйте до МУЗИКИ і заощадіть гроші.
2231 W. CHICAGO AVE.
Tel. Seeley 4252 і West 6557

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".